

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošlj., na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENECEC

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Krona z ljudstvom.

Cesar je zopet enkrat zastavil za volivno reformo ves vpliv krone. Ni verjetno, da bi se sedaj gosposka zbornica še delj upirala ljudski volji, ker se je zanjo zavzela krona. V gosposki zbornici je cel kup dvorjanov, generalov in birokratov, ki žive od dvorske milosti in ki se kroni ne bodo hoteli za nobeno ceno zameriti. Pri vsprejemu delegatov na budimpeštanskem dvoru je cesar s člani gosposke zbornice govoril zelo nejevoljno in se z njimi ni menil o važnih političnih vprašanjih. Cesar je izjavil nasproti članom gosposke zbornice, baronu Chlumeckemu, grofu Nostitzu in grofu Lanckoronskemu, da želi, naj gosposka zbornica vsprejme volivno reformo neizpremenjeno, kakor jo je predložila poslanska zbornica. Sicer pa je bila že pred vsprejemom javna tajnost, da se bo cesar izjavil proti upornim ekselencam. Druga leta se je cesar pri aristokrati na desnici vedno zelo dolgo mudil, sedaj pa je z njimi opravil zelo na kratko. Na cesarja je gotovo zelo vplivalo stališče vlade, kajti baron Beck je bil pred sprejemom delegacij pri cesarju dolgo v avdijenci.

Dolgo in prijazno pa se je razgovarjal z ljudskimi poslanci. Zahvalil se je posebno nemški ljudski stranki, krščanskim socialcem in Mladocem zaradi hitre rešitve volivne reforme. Zelo dolgo se je razgovarjal z dr. Kramarjem, S. Kramarjem, Abrahamowiczem, vitezom Dulembo, Bobrzynskim, Sylvestrom in Finkom se je cesar menil zgolj o volivni reformi ter o gosposki zbornici. Cesar je vsem zatrjeval, da se bo volivna reforma tudi v gosposki zbornici hitro rešila in brez izprememb. Z dr. Lecherjem se je cesar razgovarjal o zadnjih deželnozborskih volitvah na Moravskem in ga vprašal, kako se je kaj obnesel narodni katastrof. Dolgo je cesar govoril s poslancem dr. Šusteršičem, kar smo že včeraj poročali. Poslanca Bartolija je cesar vprašal, kako je letos obrodila v Istri trta, Verzeznassija, kako napreduje vodna regulacijska dela na Furlanskem, Biankinija je zagotavljal, da se krona vedno zavzema za dalmatinske interese, pri p. Pastorju se je informiral o galiških razmerah s Herzmannskim pa o povodnjih v Šleziji. S Kozlovskim se je cesar menil o prihodnjih državnozborskih volitvah na Gališkem, Einspinnerju pa je dejal, da štajerski deželni zbor zelo marljivo dela. Druga leta se je cesar s plemiči in veleposestniki iz gosposke zbornice pomenkoval o privatnih zadevah, o njihovih rodbinah, letos pa ne. Člani gosposke zbornice so s svojim uporom proti volivni reformi izgubili toliko ugleda, da jih neki zelo ugledni nemški list, ki nič ne diši po socializmu, imenuje »abgewirtschaftete Excellenzen«.

Žlahtni plemiči se bodo gotovo pritožili zaradi pritiska krone. Aristokrati, ki so nekoč smatrali cesarsko besedo za božjo, se bodo sedaj nad cesarjevimi izjavami na tišem pohujševali, kajti ekselencam velja volja krone ravnotako malo kot ljudska volja, kadar se gre za to, da se odpravijo plemiške in veleposestniške predprave. Seveda se bosta ta upor in nejevolja omejila na klubove posvetovalnice v gosposki zbornici in na stare salone v baročnih palačah naših mandarinov. Kajti toliko poguma nima ta jara gospoda, da bi se kroni uprla moško in odločno: udala se bo »najvišji« volji. Da pa je topot vladar res nositelj in zagovornik ljudske volje, da jo sedaj res reprezentira in poosebuje, to je pomembno znamenje časa. Člani gosposke zbornice naj se spomnijo na tisto prerokovanje, ki svari Jeruzalemce, naj se rešijo, predno se podró nanje zidovi svetega mesta.

„Narod“ zopet laže o škofu.

V sobotni številki »Narod« zopet piše o verskozakladnem davku ljubljanskega škofa. Tako-le pravi:

»Pred nekaj meseci smo razkrili senačni slučaj ljubljanskega škofa glede davka za verski zaklad.«

»Slovenec« je poročal o tem slučaju prav natančno po resnici in dokazal, da je »Narod« pri tem lagal.

»Prvotno,« piše »Narod« dalje, »se je škofu za dobo 1901 do 1910 predpisalo davka za verski zaklad okroglo 3000 K na leto. Ta predpis je bil provizoričen in si je vlada pridržala pravico, da na podlagi poizvedb o resničnih dohodkih napravi nov predpis za davek . . . Poizvedbe o škofovih dohodkih so trajale več let.«

Ko bi bilo »Narodu« kaj do resnice, bi bil iz »Slovenčevega« pojasnila lahko razvidel, da nobena teh trditve ni resnična. Od l. 1901 do 1906 je škof plačeval verskozakladni davek, kakor je bil za poprejšnje desetletje predpisan. Leta 1906 pride škofu, župnikom in kaplanom nalog, vložiti nove napovedi njihovih dohodkov, da se jim odmeri verskozakladni davek. Škof je dotično napoved vladi predložil.

Torej v letu 1901 ni bilo nobenega predpisa, vlada si ni pridržala poizvedb o škofovih dohodkih, poizvedbe niso trajale več let, da še četrt ure ne: vse to si je »Narod« izmisliš.

»Narod« piše: »Lahko si je misliti, da je vlada cenila škofove dohodke kar mogoče nizko. Od teh dohodkov mu je predpisala davek . . . na leto okroglo 18.000 K. Škof Jeglič se je pa proti temu davku pritožil na vse strani. Povsod je propadel . . . oblasti so po vestnem prevdaru prišle do spoznanja, da je predpis pravičen.«

Res se je škofu predpisal verskozakladni davek v znesku 18.000 K. Ker je bil škof prepričan, da postavno ni dolžan toliko plačati, se je poslužil dane mu pravice, da rekurira, in je rekuriral na ministrstvo. Da je vlada premoženje nizko cenila, da se je škof na vse strani pritoževal in da je povsod propadel: vse to si je »Narod« izmisliš, da more onda kmete hujskati na škofa in na vlado.

Izmišljeno je tudi, kar nadalje trdi, da »je škof vložil prošnjo, naj se mu naloženi davek odpiše in daruje«; škof je opiraje se na razne določbe dotične postave poslal svoj priziv na višje oblasti in zahteval pravico, ker nima le lepih dohodkov, ampak tudi silnih stroškov.

»Narod« piše: »Škof je podprl svojo prošnjo s »strahovito grožnjo, da odstopi, ako se njegovi prošnji ne ugodijo.« Kaj je na tem res? Škof je videl, da ne more plačati verskega davka, ker mu po odbitih dolžnostnih stroških toliko ne ostane, še za kuhinjo in za pisarno ne bi mu ničesar preostalo in ker se mu je nasprotno pretilo z rubežem, ako ne plača v določenem obroku določene ogromne svote, je škof izjavil, da onda mu v tem slučaju ne preostane drugega, kakor odpovedati se škofijstvu.

»Narod« piše: »Škof je podprl svojo prošnjo škofovi prošnji . . . razveljavilo svoj lastni ukaz in mu naložilo plačevati, kolikor mu je bilo prvotno naloženo. Vlada je s tem ukazom na stroške davkoplačevalcev napravila ljubljanskemu škofu kraljevo darilo . . . kar je čisto samostojno po zapriseženih organih dognala . . . je preklicala.«

To je zopet večinoma izmišljeno. Vlada ni ničesar samostojno po zapriseženih organih dognala, saj ni imela prilike po zapriseženih organih škofove dohodke iskati, saj jih je škof sam napovedal. In naučno ministrstvo škofu še ni ničesar poklonilo, marveč je določilo, da naj se na podlagi s paragrafi utemeljenega rekursa poprejšnja vladna odmera popravi in se škofu pravica stori. Vlada ne bo škofu ničesar poklonila, ampak mu le toliko davka predpisala, kolikor ga postave zahtevajo.

Dodamo še dvoje: a) škof plača vse davke, kar jih plačujejo državljani sploh: hišni davek, zemljiški davek, rentni davek, osebnodohodniški davek, onda še pristojbinski nametek in nazadnje verskozakladni davek, torej plača davka mnogo; b) postava o verskozakladnem davku je take narave, da ima na sebi biljeg konfiskacije cerkvenega premoženja; ta davek ni posebno pravičen, ampak le izjemno naložen edino vživalcem cerkvenih posestev.

Toliko naj zadošča za čitatelje »Sloven-

čeve«. »Narod« pa naj le še dalje laže. Pravimo laže, nalaše in vedoma resnice neče znati, nalaše in vedoma zasukava tečaj te zadeve: vsaj mu resnica ni mar, pač mu je mar blatiti škofa in cerkev. In pri tem naj ga slej ko prej podpirajo, kolikor jim drago, ljudje, ki jim je višja liberalna strast, nego službena prisega, ki jim nalaga uradno tajnost. Bolj od »Naroda« zaničujemo podle verolomnike. Vsa korupcija javnega življenja ima konec svojih niti v neznačajni birokraciji. »Narodu« zasmeh, tem ljudem pa napoved brezozirnega boja!

Varstvo volilnih okrajev.

Dunaj, 26. nov.

V petek popoldne je zbornica pričela razpravo o § 42. volivnega reda. Ta paragraf je tudi eden onih, s katerim ni zadovoljna nobena stranka. Določa namreč, da more le tedaj poslanska zbornica izpremeniti paragrafe 1, 4, 5, 33 do 37 in 42 volivnega reda, in pa, kar je najvažnejše, razdelitev volilnih okrajev, ako je od 516 poslancev navzočih najmanj 343. Druga določba v § 42. velja le za Galičijo ter pravi, da mora med 343 poslanci biti nad polovico galiških poslancev za veljavno izpremembo volivnih okrajev v Galičiji.

Barona Gautscha prvotni načrt volivnega reda ne pozna § 42., ki je znan pod imenom »Gesslerjev klobuk«. Ta klobuk je obesil na nemški drog princ Hohenlohe, in sicer v obliki dvetretjinske večine. Slovanski poslanci brez razlike so se odločno uprli tej nemški zahtevi. Odsek za volivno preosnovo se je v šestih sejah temeljito bavil s tem vprašanjem. Razprave so bile večkrat jako burne. Neprijatelji volivne preosnove so se že tolažili z upanjem, da vsa preosnova pade v vodo.

Ko bi bila v novem volivnem redu v istini uveljavljena popolna splošna in enaka volivna pravica, bi se nihče ne upiral § 42. Ta paragraf pa bi bil tudi povsem odveč. Ker pa so Nemci v volivnem redu ohranili še mnogo privilegijev, hočejo si to nenaravno, krivično narodno posest zavarovati v zakonu. Končno se je posredilo vladi, da je napravila kompromis med strankami. Ta kompromis je izražen v § 42.

Kakšna pa je razlika med prvotnim Löckerjevim predlogom in sedanjo določbo? Dr. Löcker je predlagal: Razdelitev volivnih okrajev more zbornica izpremeniti le z dvetretjinsko večino, ako je navzočih najmanj polovica poslancev. Po odsekovem sklepu pa zadošča navadna večina od 343 navzočih poslancev, med katere pa niso všteti ministri in predsedstvo. Ker smemo računati, da si bodo slovanski in nemški ministri in zapisničarji kot poslanci pri glasovanjih držali ravnotežje, torej jih ne jemljemo v poštev.

Recimo torej, da je navzočih vseh 516 poslancev. Po Löckerjevem predlogu bi veljala izprememba, ako bi glasovalo zanj 344 poslancev; po predlogu odsekovem ali po kompromisu pa bi obveljala izprememba volivnih okrajev, ako od 516 poslancev glasuje zanj le navadna večina, torej 259.

Recimo, da pride v zbornico k glasovanju 400 poslancev. Po Löckerjevem predlogu bi obveljala izprememba z 267 glasovi, po kompromisu pa z 201 glasom.

In če je navzočih po § 42. najmanjše število poslancev, torej 343, mora jih po Löckerjevem predlogu glasovati za veljavno izpremembo najmanj 228, po kompromisu pa le 172.

Zato je neumevno, da mnogi poslanci se danes ne znajo ali nočejo poznati razlike med Löckerjevim predlogom in kompromisom. Saj ni res, da je razlika le za en glas. Kdor to trdi, ta niti do 100 ne zna šteti, ali pa ima trdo bučo, kakor drenov klin.

V petkovi seji se je posebno usajal nemški agrarec dr. Schreiner, češ, da so njegovi nemški tovariši izdali nemški narod. »Izdajstvo« je sploh na jeziku vsem žlobudravim ljudem, ki v gostilnah v oblikih tobakovega dima rešujejo »nad vse ljubljani naroda«, ki pa ga zamenjujejo s svojimi častitimi osebami.

Drugo vprašanje pa je sprožil že v odseku in zadnjič zagovarjal v zbornici nemški poslanec dr. Pergelt. Ta zahteva, naj se zakonitim potom določijo nemškim poslancem s Češkega od 10 delegatov štirje, nemškim poslancem z Moravskega pa od 8 polovica. V kateri zvezi so delegacijski mandati s § 42. volivnega reda, tega dr. Pergelt ni pojasnil. Opravičeno sta mu danes očitala češka poslanca Kaftan in dr. Ryba nemško grabežljivost. Zakaj pa Nemci iste pravice ne pri-

znajo štajerskim Slovincem ali Čehom in Poljakom v Šleziji?

V imenu »Slovenske zveze« je danes poslanec dr. Korošec utemeljil predlog: V slučaju, da obvelja Pergeltov predlog, zahtevamo Slovenci vsaj vsako drugo leto slovenskega delegata za štajersko in vsako peto leto za Trst in okolico. Seveda bodeta oba predloga odklonjena.

Poslanec dr. Hagenhofer je utemeljeval dodatni predlog, da velja § 42. glede na razdelitev volivnih okrajev le tedaj, ako bi se po zadnjem ljudskem štetju moralo izpremeniti posestno stanje med posameznimi narodnostimi. Obenem je Hagenhofer odgovarjal krščanskemu socialcu Schraiflu, da ni predlagal enake volivne pravice za štajerski deželni zbor.

Po dolgem odmoru se je danes oglašil tudi poslanec Wolff, ki je na dolgo in široko govoril proti § 42., zahteval dvetretjinsko večino in vključbo nemških delegatov. Sicer pa je govoril praznim klopem.

Nekoliko zabave pa dela gibčni Malik, ki za vsakim govornikom predlaga konec seje.

Šuklje Tavčarju.

Dne 22. novembra je očital dr. Tavčar poslancu dvornemu svetniku Šukljeju, da je ležal na trebuhu pred vsako vlado in pa da je bil dvorni svetnik brez vere. Po stenografičnem zapisniku je odgovoril Šuklje nekdanjemu obsojalcu notranjskih oderuhov tudi to-le:

Dr. Tavčar mi je očital, da sem osobito potem, ko sem bil zopet izvoljen, ležal pred vsako vlado na trebuhu. Sklicujem se na izpričevalo visoke zbornice in spominjam gospoda poslanca dr. Tavčarja, da se je pridružil obstrukciji naš klub osobito v onem času, ko je naš bratski češki narod bil v najhujši obstrukciji proti Körberjevemu ministrstvu (Pričevanje) in je pripomogel, da smo premagali najbolj koruptni sistem, ki ga je morebiti imela kdaj Avstrija, namreč Körberjev sistem. Trditi smem, da sem se zelo udeleževal obstrukcije, glasoval sem z obstrukcijo proti ministrstvu ob času, ko je gospod dr. Tavčar (Poslanec dr. Šusteršič: Glasoval za dispozicijski zaklad!) večkrat glasoval proti nam, se boril proti obstrukciji in podpiral ministrstvo. (Poslanec dr. Tavčar: Pa dvorni svetnik nism postal! — Poslanec Hrubi: Ali mora biti človek lopov, če je dvorni svetnik?) Tudi ne izdajalec ljudstva. Gospod poslanec dr. Tavčar mi je tudi očital, da sem bil bogatajec iz navade in da je malone izgubil vero v Boga, ko je prijateljsko občeval z menoj. Morebiti še govorim o tej stvari ob kaki drugi priliki, danes le rečem, da če je zgubil to posest dr. Tavčar v občevanju z menoj, naj bi bil to težbo vložil pred kakim bogateljem sodnikom (Vesclost), ker je bila ta posest pri njemu tako majhna.

Glasovanje preloženo.

Glasovanje o § 42. se 26. t. m. ni moglo vršiti, ker ni bil navzoč poročevalec Löcker; zato se vrši glasovanje v državnozborski seji 27. t. m., ki je sklicana na 11. uro dopoldne.

Minister Bienenrth za Nemce.

Minister za notranje zadeve, Bienenrth, je v debati o Pergeltovem predlogu povdarjal historično, kulturno in gmotno premoč Nemcev in njihovo parlamentarno silo. Sicer pa bodo Nemci mogli doseči primerno zastopstvo v delegacijah potom kompromisa s Čehi. — Vlada se bo za primerno zastopstvo toplo zavzela.

Poljski klub.

Poljski parlamentarni klub je v seji 26. t. m. proslavil spomin blagega poznanjskega nadškofa Stabljevkega in 26. t. m. umrlega poljskega pisatelja in zgodovinarja Klaczka. Abrahamowicz je naznanil, da mestno in židovsko prebivalstvo želi izpremembo nekaterih mestnih volivnih okrajev. Klub se je o izpremembah posvetoval. Klub si hoče tudi v Bukovini zagotoviti en poljski mandat. O tej zadevi se bo predsedstvo poljskega kluba posvetovalo z drugimi državnozborskimi strankami.

Pogodba z Lloydom.

26. t. m. so v pododseku, ki se posvetoje o pogodbi z Lloydom, obravnavali vprašanje inkompatibilnosti. Odsekovi člani hočejo, naj

se pristavi k § 14 pogodbe tak zakon. Dr. Kolischer je predlagal, da aktivni in vpokojeni državni uradniki in člani poslanske zbornice ne smejo biti voljeni v Lloydov upravni svet. Schalk je predlagal, da tudi člani gosposke zbornice ne smejo biti voljeni v upravni svet. Glasovanje o tem se vrši 27. t. m. Daljša debata se je vnela pri točki, ki določa sedež družbe. Dr. Schalk in Mastalka sta predlagala, naj se sedež Lloydove družbe prestavi na Dunaj, poslanca Malfatti in Vuković pa sta temu ugovarjala. Konečno so sprejeli § 14 po vladni predlogi.

NUJNI PREDLOGI V DELEGACIJAH.

Delugan je stavil predlog, naj se uvede dveletna vojaška služba in zmanjša število orožnih vaj, baron Ehrenfels predlaga, naj dobi vojaški uslužbenci, ki so bili vpokojeni pred 1. 1900, isto pokojnino, kot uslužbenci, vpokojeni po letu 1900.

NOV PODODSEK.

Proračunski odsek avstrijske delegacije je izvolil pododsek, ki sestoji iz šestih članov, (Dobernig, Dulemba, Hruby, Madejsky, Merveldt in Steiner) da se posvetuje o vprašanju, kako omogočiti avstrijskim ministrom, da se udeležijo delegacijskih zasedanj.

NARODNOSTNA DEBATA V OGRSKI ZBORNICI.

V ogrski državnozbornski seji 26. t. m. se je vnela dolga in ostra debata o narodnostnem vprašanju. Rumunec Vajda se je pritoževal, da v upravi niso zastopane druge narodnosti. Nato je Nagy dejal, da se ogrski Rumunci hočejo združiti z rumunskim kraljestvom. Predsednik ga je poklical k redu, ker je očital rumunskim poslanecem veleizdajstvo. Nato je govoril minister za notranje zadeve, grof Andrássy. Ni res, da ogrska država pomažari druge narodnosti. Mažarizacija je nesmiselna. Toda vlada razločuje med narodnostmi in nacionalnimi agitatorji. Proti temu se bo vlada borila z vsemi silami. Minister ne priznava, da tvorijo zastopniki nemažarskih narodnosti stranko, ker 1. nimajo programa, 2. ker njihovi politični cilji nasprotujejo ogrski državni ideji. Ogrska, je dejal Andrássy, je prijateljica Rumunske in Srbije. Moj oče je prvi zahteval neodvisnost teh dežel in na berolinskem kongresu je zagovarjal načelo, naj se povzdigneta v kraljestvi. Ogrska tudi sedaj v zunanji politiki zastopa in brani načelo samostojnosti balkanskih narodov. Toda rumunski in srbski agitatorji na Ogrskem hujskajo proti Ogrski ter jo skušajo diskreditirati v srbskem in rumunskem kraljestvu. Moj program je ta: Pravičnosti nasproti narodnostim, neizprosna strogost nasproti agitatorjem.

CARINSKI SPOR S SRBIJO.

Avstroogrski poslanik baron Czikkann je 26. t. m. izročil srbski vladi odgovor Avstrije, na zadnjo srbsko noč glede na carinski spor.

GRŠKI KRALJ V RIMU.

Grški kralj je konferiral z ministrom za zunanje zadeve Tittonijem ter mu podelil osebno veliki križ odrešenikovega reda. Nato se je grški kralj odpeljal v Vatikan k papežu.

BOMBA V CARIGRADU.

V bombnem napadu dne 23. t. m. v carigradskem Pera-predmestju je bil nevarno ranjen neki Armenec, o katerem sodijo, da je izvršil napad. Njega in še dva Armenca so zaprli. Ob napadu so bili lahko ranjeni divizijski general Osman paša, nadalje sin bivšega turškega poslanika na Dunaju Nizam paša in pa dva kočijaža.

NEMŠKI CESAR KOT PASTOR.

Vse je že nemški cesar, samo za pastora še ni bil. Sedaj pa javljajo iz Kiela: Cesar je opravljal na krovu admiralske ladje »Deutschland« službo božjo s pridigo vred. Navezal je propoved na besede: »Blaženi tisti, ki umro v Gospodu.« Obširno je razlagal nauk o dobrih in slabih delih ter proslavljal delo, ki varuje človeka pred izkušnjavami. Končal je z opominom na moštvo, naj zvesto sledi veri, cesarju in državi.

PROTI KARAGJORGJEVIČEM.

Nemški listi poročajo, da so se že večkrat posvetovali s sedanjo srbsko vladarsko rodbino nezadovoljni politični in vojaški dostojanstveniki, kako rešiti Srbijo iz sedanjega položaja. Odklonili so ljudovlado in sklenili, da odstavijo Karagjorgjeviče in nastavijo regentstvo, ki naj bi po bolgarskem in rumunskem vzorcu srbski prestol ponudilo kaki evropski vladarski rodbini.

RUSIJA.

Neki 22-letni socialni revolucionar, ki pravi, da je avstrijski državljani, je izvršil v Teodoziji bombni napad na generala Davida. — Neznaní zločinci so napadli postajo Uhuva ob Visli, ustrelili orožnika-stražnika in oropali 1500 rubljev.

SENZAČNA ITALIJANSKA VEST.

»Giornale d'Italia« piše, da so tri avstrijske torpedovke z ugašenimi svetilkami zasledovale italijansko bojno ladjo »Francesco Morossini«, ki je plula iz Tarenta v Benetke. To da je dokaz avstrijske delavnosti v Adriji. Seveda je vse gotovo strašno pretirano. Morda so avstrijske torpedovke v bližini italijanske križarke manevrirale, kar jim pa menda nihče ne sme braniti.

MAROŠKI NEMIRI.

Francoska in Španska sta sklenili, da se medseboj pogovorita o maroški akciji in pogodbo izročita pismeno velevladim, ki so podpisale algezijske reformne predloge. Francoska in Španska odpošljeta v Maroko nekaj bojnih ladij (Francoska je namenila zatočlop-

nice »Suffren«, »St. Louis« in »Charlesmagne«.) Izkrcaji bodo 800 do 3000 mož. Iz Španije odide v to svrhu kadiška garnizija, Francoska pa pošlje 19. armadni zbor iz Alžira. Zasedli ne bodo ničesar, ampak le podpirali policijske čete tangerskega paše proti Rajzuliju.

Izpred sodišča.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Krade, da se preskrbi za zimo. Dne 23. oktobra t. l., zjutraj med 7. in 8. uro, je prišel berač Anton Celar z Visokega in brez stalnega bivališča v hišo Marije Bergant v Šenčurju med tem časom, ko je šla gospodinja v prodajalno potrebnih reči nakupit. V to hišo je prišel Celar večkrat beračiti, ter je dobil vselej kaj za jesti. Ključ je tičal v vežnih vratih, katere je Celar odprl ter šel v spalno sobo. Tat je potegnil predal iz nočne omare, vzel iz denarnice 30 kron. Obdolženec pravi, da mora na jesen krasti, da se preskrbi za zimo, ker ima slabo obleko in obutev in ker je že star. Celar je po vsi okolici znan tat, bil je že 28krat predkaznovan, med tem 17krat zaradi tatvine. Porotniki so vprašanje, da je Celar tat iz navade, potrili ter ga je sodišče obsodilo na dve leti težke ječe.

Oproščena je bila tatvine obtožena Frančiška Sodja, rojena Noč, posestnikova žena na Dobravi.

Nepoboljšljiva tatnica. Veleposestnica Jerica Dekleva v Postojni je potrebovala dekle. Naročila je svoji hišini, ki je šla po opravih v Ljubljano, naj ji od tam preskrbi dekle. In res jo je dobila v osebi obdolženke 29 let stari Mariji Žagar, iz Golušnika na Dolenjskem doma, za katero je plačala vožnjo po železnici iz Ljubljane do Postojne. Po preteku petih dni je gospa pogrešila svoj temnovišnji svilnat pas. Čeravno je po njem povpraševala in ga iskala, ga ni mogla najti, končno je pa mislila, da ga je kam založila. Kmalu je pričelo obdolženki delo predsedati; rekla je, da pojde domov ter kazala neko fingirano pismo, češ, da ji sestra piše o nevarni bolezni njene matere in naj čim prej pride domov, če jo hoče videti še živo. Popoldne ob 2. uri odpravila se je na pot. Čeravno ji je gospa zadrževala, da je vlak že odšel v Ljubljano, ni je bilo več moč obdržati, zato ji je izplačala 1 K 40 h na zaslužku. Obdolženka jo je nato še prosila, naj ji podari škatuljo, da bo svoje stvari spravila v njo, ter še pristavila, naj pride hišina Rezika gledat, kaj da bo dejala notri, kar se je tudi zgodilo. Ko je imela delavsko knjižico v roki, jo je pa odkurila iz Postojne. Kmalu so domači zapazili, da so imeli tatvico v hiši, kajti izmaknila je gospodinjini in sodekli Mariji Curk razne obleke v skupni vrednosti 31 K 60 h. Obdolženka je nepoboljšljiva tatnica ter je bila zaradi tega že šestkrat kaznovana. Zanjih pet let je prebila letos 22. majnika. Obdolženka tatvino priznava. Porotniki so vprašanje, da je obdolženka kradla iz navade, potrili, kakor jo je sodišče obsodilo na tri leta težke ječe.

Svoji ženi zažgal. Na gričku pod Šmihelsko cerkvijo sta stali hiši Marije Mikuž in Apolonije Derenčin. Obe hiši sta predlanskim pogoreli ter bili na novo sezidani ter z opeko kriti. Hiši sta se držali druga druge, kot bi imele eno streho. Dne 24. junija t. l. okoli 6. ure zvečer je zasiljal Janez Čebokli, ko je ravno skozi vas peljal, klic, da gori ter videl švigati plamen iz Mikuževih strehe. Požar je popolnoma vpepelil obe poslopji z vsemi premičninami, živili in pritliklinami vred. Da se ni ogenj razširil, zahvaliti se je okolnosti, da ni bilo vetra in da so vse hiše z opeko krite. Skupna škoda znaša 4919 K 60 vin., katere svota je pokrita z zavarovalnino 2900 kron. Ljudski glas je imel takoj na sumu Stefana Mikuža, 36 let starega zidarja in posestnice moža v Šmihelu. Priče izpovedo, da je obdolženec žgani pijači zelo vdan, obenem pa delomrznež. Zakon z Marijo Mikuž je ostal brez otrok in ni srečen, ker je s svojo ženo v vednem prepiru ter jo pretepa, ker mu noče posestva izročiti. Takoj se je sumilo, da se je hotel s tem nad svojo ženo maščevati ter ji je z zažigom vničil domačijo. Vrh tega ga je še jezilo, da je žena brez njegove vednosti kupila seno od svojega brata, s katerim obdolženec ni prijatelj. Priča Apolonija Derenčin je takoj, ko je na polju čula, da gori pri Mikuževih sumila, da je obdolženec zažgal seno, katerega je isto dopoldne svak pripeljal. Obtoženec vse taji, ter hoče z alibijem dokazati svojo nedolžnost, kar se mu pa ne posreči, kajti vse zasiljane priče v svoji celoti dokazujejo z vso jasnostjo neresničnost obdolženčevega zgovora. Njegovi sosedi Ana in Marija Rolesta sta ga videli tisto popoldne hoditi okoli domače hiše, Katarina Stegu ga je čula nekaj mrmrati. Na vprašanje, kaj mrmra, je po kratkem molku odgovoril, da ona tega ne ugan. Važno je pričevanje Sletne Marije Derenčin, ki je bila tisto popoldne z Mikužem skupaj pred njegovimi hišnimi vrati, kjer je varovala dva otroka. Ker jo je obdolženec spodil proč, šla je z otroci onkraj ceste in Mikuža prav dobro videla lezti po lestvi pod streho in da je nato začelo kmalu goreti. Obdolženec pravi, da je to pričevanje neresnično, a deklica z vso odločnostjo vztraja pri svoji izpovedbi. Tudi obdolženčevo vedenje ob požaru je bilo sumljivo. Jernej Križman mu je povedal, da gori. Mikuž je takoj odgovoril: »Kaj pri nas?« Priča Reza Ženko ga je videla počasi idočega s cigareto v ustih in mahnil je z roko proti hiši s sam sabo govoreč: »Zdaj je že naštimano, kar je, je.« Mikuž tudi to taji.

Dnevne novice.

??? Včerajšnji »Narod« napada v uvodniku dvornega svetnika Šukljeja. Tako-le pravi: »Mož, ki je menjal svoje prepričanje, kakor gad svojo kožo in o katerem je splošno znano, da je — bolan, že hudo bolan, se je drznil očitati drju. Tavčarju, da je njegovo svobodomislje nepristno in da je potrjena tudi njegova etika in narodna zavest.« — Nato poroča, da je dr. Tavčar v državni zbornici izrekel te-le besede: »Z g. dvornim svetnikom Šukljatom nečem več dalje polemizovati. Konstatujem, da svojega mišljenja nisem nikdar spremenil, da se nisem kot svobodomislec prelevil tako, kakor g. dvorni svetnik Šuklje v zadnjem času.« — Ravno včeraj se je pa zadel v javnosti z »Narodom« »Slovenec«, ki se v njem bere dr. Tavčarjevo pismo ob času volitev 1. 1883, Kruta nemisis! Danes opozarjamo le še na znani list, ki ga je pisal dr. Tavčar »Slovenec« in v njem s hijenami in drugimi zabavljicami zmerjal »Narod«, ker je ta napadel njegovega strica župnika. V prvem slučaju se je šlo za kandidaturo, v drugem za stričevo podporo. Zdaj pa vprašamo: Na koga se dajo sklepne dr. Tavčarjeve besede o poslancu Šukljeju, ki jih tudi priobčuje včerajšnji »Narod«, najprimernejše obrniti, in ki slovejo: »Recite mi vendar: ako imaš tako preteklost, bodi previden in ne govori o šminki, ne govori o pudru, ne o hinavščini in nepristnosti, ker je na tebi že vsak atom ponarejen in hinavski.« — To vprašanje je tako zanimivo, da ga prepuščamo v prvi vrsti v rešitev dr. Tavčarju in njegovim.

Poslano doktorjema Ivanu Tavčarju, Andreju Ferjančiču in gospodu Plantanu. — Eksekutivni odbor narodno-napredne stranke je sklenil predložiti shodu zaupnih mož program, objavljen dne 6. novembra v 254. št. »Slovenskega Naroda«. Zaupni shod je ta program tudi sprejel. 5. točka tega programa se pa glasi: »Za vse zakonodajne zastope priznava stranka načelo splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice na podlagi proporcionalnega volilnega sistema: Načelo splošne volilne pravice naj se uveljavi tudi v avtonomne zastope.« 21. t. m. pa se je vršilo v poslanski zbornici glasovanje o Tollingerjevem predlogu. Poslanci dr. Tavčar, Andrej Ferjančič in Plantan so tedaj glasovali za Tollingerjev predlog, za pluralno volilno pravico. Torej šest dni po zaupnem shodu narodno-napredne stranke, kjer so sprejeli program, v katerem so se izrekli za načelo splošne in enake volilne pravice, je zatajil dejanski voditelj stranke na Dunaju ta program skupno s svojimi tovariši, zastopniki narodno-naprednih volivcev v dunajskem parlamentu s tem, da je glasoval za pluralno volilno pravico v nasprotju s sklepi stranke. Torej prvi uskok je sam dr. Tavčar! To je izdajstvo, izvršeno na soglasno sklenjenem programu. Boljše bi dr. Tavčar, Ferjančič in Plantan ne mogli dokazati, kako malo jim je za program eksekutivnega odbora narodno-napredne stranke in za sklepe zaupnikov, ki so jim poverili zastopstvo narodno-naprednih načel na Dunaju. Ali smejo takni možje še delj ostati člani narodno-napredne organizacije? Ali jo smejo zastopati v zakonodavnih zborih?

Več zaupnikov narodno-napredne stranke.

Doseženo soglasje. »Slov. Narod« piše v soboto: »Pri deželnem šolskem svetu vladajo pač čudne razmere.« — Se popolnoma strinjamo! — V isti notici »Narod« konstatira, kar smo že večkrat povdarjali v »Slovenec«: »Deželni šolski svet se ne briga za dobro kvalifikovane moči.« Na god Sv. Janeza od Križa se je doseglo sporazumljenje med »Slovencem« in »Narodom«. »Narod«, ki je za nami lopnil po Hribarju, se je sedaj spravil tudi nad dr. Tavčarja, na katerega menda v prvi vrsti misli, ko piše: »Ako človek le količak pozna šolske zakone, bo takoj izprevidel, da pri deželnem šolskem svetu v Ljubljani kaj slabo umevajo šolske postavbe.« — »Zahtevamo od deželnega šolskega sveta, da se ozira na šolske postavbe, pravi »Narod« in mi tudi. Soglasje je doseženo. Tavčarja je »Narod« obsodil.

K obhodnjim državnozbornim volitvam je izdalo založništvo G. Freytaga na Dunaju zemljevid v barvotisku, ki predstavlja volivne okraje posameznih avstrijskih dežel. Štev. 7 obsega Kranjsko, Goriško, Gradiško, Trst, Istro; štev. 2. Štajersko in Koroško. Vsaka številka velja 50 vin., po pošti 55 vin. Priporočamo! Na ogled so ti zemljevidi v oknu našega upravnništva in v oknu »Katoliške Bukvarne«, ki te barvotiske prodaja.

Iz seje »Slovenske krščanske socialne zveze.« V včerajšnji seji »S. K. S. Z.« se je sklenilo, da se udeležijo ustan. shoda »Sl. kršč. soc. zveze« za Štajersko prihodnji četrtek v Mariboru zvezin predsednik dr. Krek. Glede na organizacijo izobraževalnih društev se naznanja, da se vrši posvetovanje za ljubljanska in okoličanska društva mes. januarja v Ljubljani, in da je poročilo prevzel župnik Finžgar. Vzelo se je z veseljem na znanje, da je kamniška dekanija že izvolila svoj dekanjski odbor, in da se to pripravlja tudi v radovljiški in postojnski dekaniji. Sklene se prirediti v spomin umrlemu pesniku Gregorčiču dne 4. decembra spominski večer s predavanjem in deklamacijami.

Za župnega upravitelja v Ricmanj h je imenovan č. g. Jakob Ukmar, dosedaj kaplan v Rojani. Za »Edinost« je, kakor pravi,

to imenovanje nepričakovano ter jo je iznenadilo.

Shod delegatov vseh avstrijskih srednješolskih društev se je vršil 18 in 19. novembra v Pragi. Zastopanih je bilo 5000 srednješolskih profesorjev. Predsednik Mendl je naznanil, da se udeležuje shoda tudi mlada organizacija slovenskih srednješolskih profesorjev. Shod so pozdravljali v svojem materinskem jeziku zastopniki profesorjev raznih avstrijskih narodnosti. Slovenske profesorje je zastopal in pozdravil shod v njihovem imenu profesor dr. Žmavc. Prihodnje leto bo zborovanje v Krakovu.

O kočevskem nemškem mandatu piše graška »Tagespost«, da bo zanj hud boj, ako kandidature ne sprejme knez Auersperg. Oglašajo se kandidati, ki pravijo, da mora ta mandat zastopati le rojen Kočevac, tako n. pr. profesor dr. Hans Tschinkel iz Prage in okrajni šolski nadzornik Peetz iz Ljubljane. »Tagespost« te dve kandidaturi odklanja ter se vnema za grofa Barbota. »Tagespost« poroča, da bo stopila v boj tudi nemška krščansko-socialna struja in da ji prideta pomagat z Dunaja dr. Gessmann in Steiner.

Duhovni svetnik č. g. Ivan Skvarča je danes ob 7. uri zjutraj umrl v tukajšnjem Leonišču. Pogreb bo v četrtek popoldne ob 3. uri Pokoj plemenitemu možu!

Vladni korespondenčni urad je ob smrti pesnika Simona Gregorčiča zopet v kaj čudni luči pokazal svojo ljubezen do Slovencev. Ni se mu zdelo vredno naznaniti smrti velikega slovenskega pesnika, dočim razbodbna v svet najneznatnejše stvari.

Otvoritev prostorov »Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva« v Trstu se je izvršila slovesno dne 18. t. m. Društveni prostori se nahajajo v ulici S. Francesco št. 15, I. nadstropje. Dvorana je enajst in pol metra dolga in štiri in pol metra široka in nalašč za društvo nanovo moderno preslikana. V dvorani je tudi oder za predstave. Pri otvoritvi so bili prostori z narodom natlačeni.

Predaval je v nedeljo, dne 25. t. m., v »Katoliškem izobraževalnem društvu« v Dobu ob 3. uri popoldne dr. Krek o zahtevah in potrebah kmečkega stanu. Ustanovila se je tudi posojilnica za dobsko faro.

Nenavadna gorkota v Opatiji. — Ustanovljenje 1. hrvatsko-slovenskega društva za delavce. — Ustanovitev društva za tuje za vso Istro. Iz Opatije se nam piše z dne 26. novembra: Včeraj je bilo tukaj izvanredno vreme; tako je bilo na nekaterih krajih vroče, kot da bi bil človek pri najbolj razbeljeni peči, a drugod zopet mraz. Nekaj protinaravnega je bilo in može, osiveli na morju, previjajoči sedaj tukaj, in kateri štejejo nad 80 let življenja, ne pomnijo kaj takega. Šel sem v četališče ob pol 12. uri opoldne; od morja je prihajala vročina, a od drevja nekaj čudovitega, kakor omamljenje. Na eni strani telesa vroče, a na drugi zima. V sobah vse mrzlo, zunaj vročina in mrzloti. Vodi Bog, kaj je bilo to! Nekateri pravijo, da je prišel pihi iz Sahare, a drugi, da je Vezuv vzrok, a tretji, »da je vsa zemlja v ognju«. Danes je bolj hladno, a krasno vreme. — Tukaj se ustanovi prvo hrvatsko-slovensko delavsko društvo na podlagi podpore in izobrazbe. Skrajni čas je že, da si domačini ustanove svoja lastna zbirališča, v katerih si ohranjajo domačo pesem, materinski jezik, da jim ne bode treba biti podlaga tujčevi peti ter beračiti tuje, ohole sovražnike njihovega roda za — razvedrilo. Počasi, a sigurno za ljubi narod idemo korak za korakom dalje in dalje, dokler se ne prevrne v Adrijansko morje »Brücke bis zur Adria«, kakor se je opatijski pomol. — Ustanovilo se bode tudi prepotrebno društvo za promet tujecev za vso Istrijo, posebno Opatijo in Lovran. Sodbe o tem društvu nočem izgovoriti danes. Kdo naj bode prvi: kristjan ali žid?! Le toliko: Kar si podedoval trpin od svojega očeta v tužni Istri, osiguraj si, da ohraniš to ped zemlje domače sebi in svojemu rodu!

Kopniški slučaj v Zagrebu. V Zagreb je pred nekaj dnevi prišel neki mož, ki se je predstavil kot tajnik zunanje ministra Berger pl. Waldenegg. Stanoval je pri nadškofu Posiloviču, se ž njim vozil na sprehod ter je imel na razpolago nadškofovo kočijo. Banu Pejačeviću je postal mož sumljiv in naročil je policiji, naj ga opazuje. Ko je »ministerjalni tajnik« opazil, da ga policija nadzoruje, je takoj odpotoval v Budimpešto. Policijski agentje so šli za njim ter ga v Budimpešti aretirali. Policija meni, da je aretiranec identičen z nekim iz Avstrije izgnanim sleparjem, ki si je nadeval imena Ig. Strassnoff in Ig. Szendreg.

Šolska vest. Suplent g. Feliks Zalokar je predstavil v Telče pri Tržišču.

»Kuga v železnikih.« Ta vest se je včeraj širila po Ljubljani. Pripovedovalo se je, da je neki potnik umrl v železnikih na kugi in da so poštni voz, v katerem je bil pripeljal, sežgali. Informirali smo se takoj in dobili iz železnikov poročilo: Jakob Jelenc, topničarski vojak, je bil tri dni bolan na gnojnem vnetju možgan. Bolnik je umrl. Nalezljivega ni nič.

Umrla je gospa Frančiška Krek, rojena Kržič, posestnica v Trbojah, soproga gospoda učitelja Vinko Kreka.

Zagrebski brivci so povišali cene svojemu delu. Za brijenje bo treba plačati v brivnicah prvega razreda 40 vin., v drugem razredu pa 30 vin.

Slovenske delavce odpuščajo na državnem kolodvoru v Gorici. Vedno jih odpusti nekaj ter nadomestijo z — Nemci. Na to škandalozno postopanje železniške uprave opozarjamo državne poslance.

Smrt vsled opeklin. Umrli je v goriški bolnišnici oni Mihael Goljevšek, o katerem

smo poročali, da je padel doma na ognjišče v ogenj. Opekline so mu povzročile smrt.

— **Z Dunaja.** (Občni zbor »Podpornega društva« za slovenske visokošolce na Dunaju.) Podporno društvo je imelo svoj občni zbor dne 14. novembra t. l. Udeležilo se ga je precejšnje število na Dunaju bivajočih Slovencev, med njimi tudi drž. posl. dr. Vovšek. Po predsednikovem pozdravu sta poročala tajnik in blagajnik o odborovem delovanju. To poročilo dobé naši podporniki in prijatelji v letnem poročilu, ki se razpošlje vkratkem. Pred volitvijo novega odbora se je vnela živahna debata o vprašanju, ali naj se tudi zastopniki dijakov pripuščajo na odboreve seje društva. Končno je bil sprejet predlog: »Akademična društva »Slovenija«, »Danica« in »Sava« ter »divjaki« pošiljajo na odboreve seje po enega zaupnika v informacijo odbora. S tem se je ustreglo dolgoletni želji dijaštva in upamo, da bode ta modus olajševal pravično razdeljevanje podpor. Odbor se hkratu obrača do slovenskih rodoljubov in korporacij, naj bi se čisto spominjali društva z obilnimi prispevki, ki naj se blagovolijo pošiljati na naslov društvenega blagajnika g. dr. Kl. Seshuna, dvornega in sodnega odvetnika na Dunaju I., Singerstrasse 7.

— **Socialno delo.** V Pulju so zborovali delavci iz mornariškega arzenala, da protestirajo proti draginji. Ko je krščanski socialce Soffiantini podpiral resolucijo, ki so jo stavili socialni demokratje, so slednji vzlic temu živžgali in odklonili zvezo s krščanskimi demokratji.

— **Samoumor.** V Trstu se je obesil postrešček Ivan Gregorič.

— **Bogat plen.** 25. t. m. so tržaški tatovi vlomili s ponarejenimi ključji v stanovanje nekega Banoviča, ki je posestnik neke ljudske kuhinje in ga cel dan ni doma. Tatovi so ukradli zlatnine in dragocenih kamnov v vrednosti 1077 kron, 330 lir in 1220 kron, potem 10 srečk, dve ženski obleki v vrednosti 101 K in dve moški, vredni 140 K. Gospod in gospa Banovič sta proti vlomu zavarovana.

— **Vesti iz Amerike.** V Clevelandu so napadli roparji Antona Zacela, ga okradli in težko telesno poškodovali. Zdaj se nahaja v bolnici. — V Lauriumu je umrla Rozalija Štraus, doma iz Stopič na Dolenjskem. — Pri Lockportu so našli utopljenega Alojzija Mavkarja, doma iz Gorenjega jezera pri Cerknici. Vzrok smrti je najbrž pijača. — V Aliquippi (Pa.) je zadel vlak Janeza Pakerja. Poškodba je zelo opasna. — V Calumetu (Mich.) je umrl za sušico Josip Puhek, doma iz Doblj pri Črnomlju.

— **Revizija poštних uradov na Goriškem** je podeljena k. kr. poštному komisarju A. Pojaniju.

— **V pokoj je stopil** višji poštni kontrolor K. Neumann v Gorici.

— **Samomor orožnika.** Na Vinici se je ustrelil orožnik Fr. Ks. Slabina rodod iz Šiške.

— **Zlato poroko** sta obhajala včeraj v Selah pri Kostanjevici na Krasu Jernej in Polona Pahor iz dobroznane rodbine iz Trsta.

— **Krvavo dejanje v tolerančni hiši.** V Pulju je v neki tolerančni hiši mornar Troscig smrtno nevarno v srce obstrelil neko Lidijo Mlakar in nato tudi sebe težko ranil.

Štajerske novice.

§ **Iz Maribora.** Prejeli smo to-le poročilo: Slovenski štajerski državni in deželni poslanci so imeli v nedeljo, 25. novembra t. l. v Mariboru zaupno posvetovanje, pri katerem so sklenili naprositi »Slovensko društvo« v Mariboru, da isto v imenu sedanjih državnih in deželnih poslancev skliče zaupni shod v Maribor, na katerega naj se pokličejo vsi sedanji državni in deželni poslanci ter 30 zaupnikov, med katerimi imajo enako zastopane biti vse sedanje politične struje štajerskih Slovencev. Na tem shodu se ima izvoliti narodni svet za štajerske Slovence ter jednoten centralni volilni odbor za bodoče državnozbornske volitve. Zaradi ustanovitve narodnega sveta stopi naj Slovensko društvo v dogovor s političnim društvom Naprej v Celju. — Prav! Narodni svet je koristen in potreben. To pa že danes lahko rečemo, da je centralni volilni odbor nemogoč, če bodo zastopniki, kakor je videti, treh struj res zastopali vsak svoje stališče. Edinost na Slovenskem štajerskem pri volitvah je pokopana stvar; in dokler se ne potlači »Narodova« struja, je tudi noben skupni posvet ne more odkopati.

§ **V pokrtje deficita pri »Glasbeni Matici«** je poslal g. dr. Vl. Ravnhar 20 K kot prispevek neke kazenske poravnave.

§ **Nemci sami sebe časte.** V Gradcu so nemški gostje v restavraciji »Zur Wickenburg« ustanovili »Hauptmann Köpenick Klub«. Se že poznajo!

§ **Pogrebni zavod v mestni upravi** ustanovi graška občina, ter je že dobila za to koncesijo.

§ **Lepo tolažbo** so dali celjski mestni očetje svojim učiteljem, ki so prosili za stanovanjske doklade. Rekli so, da priznavajo upravičeno zahtevo učiteljev in da bodo prosili pri deželi za pomoč. V Celju še sedaj ne dobijo nobenega učitelja, v prihodnje bo pa šlo to še manj, ker draginja naglo stopa. Učitelji pa s tem, kar so mestni očetje sklenili ne morejo plačevati stanovanj. Namesto da bi s šolo v Gaberji skrbeli za slovenske otroke in za tuj šolski okoliš, naj z denarjem, ki je namenjen za Gaberje nasitijo svoje lačne učitelje!

§ **Slovenski dijaki** so na celjski višji gimnaziji pravi trpin. Ravnatelj Proft in nemški profesorji »Slovenca« sta samo dva — delajo ž njimi tako, da se čudom čudimo, kako celjski voditelji to mirno gledajo in prenašajo. Vse kar se zgodi, je kak dopis v »Domovini«.

Prava sredstva so direktne pritožbe na ministrstvo z mnogobrojnimi podpisi in pa interpelacije po poslancih. Slučaji naj se nabirajo, po časniki objavljajo, oskrbe naj se dokazi in potem interpelacija. Razmere dobro osvetljuje sledeči slučaj: Dne 13. julija ravno pred koncem šolskega leta so dijaki obsovaženemu profesorju Matevžu Kurz pobili okna. Pripomnimo, da je Kurz pri nemških dijakih bolj nepriljubljen kakor pri slovenskih, — a kljub temu je začel ravnatelj Proft slovenske dijak neusmiljeno preganjati, a dokazalo se je natančno, da so bili vsi obdolženci slovenski dijaki ponoči od 13. na 14. julija doma. Proft naj išče še med Nemci krivce. Najti mu jih ne bo težko! Sicer bo pa še najbolje storil, če profesorju Matevžu Kurz dá kak lep nauk.

§ **Dogodki pri mariborskih občinskih volitvah.** Med volilci bil je tudi neki mestni redar. Ta je seveda napisal na volilni listek nemško-nacionalne kandidate, a da njegov šef, župan, ne bi mislil, da je le mogoče volil rudeče, mu je izročil odprt listek, da se je gospod župan prepričal o njegovi zvestobi. — Stavbeni mojster I. Fridrič, seveda nacionalce, iztrgal je nekemu socialdemokratu volilni list, a zadnji mu je takoj za to uslugo dal zausnico, nakar se je gospod mojster tiho odstranil.

§ **Shod »narodne stranke«** dne 25. novembra v Rajhenburgu se je popolnoma izjalovil. Imel je namen, pridobiti za novo strujo kmete, pa mu niso šli na limanice. Program »narodne stranke« so odobraval le liberalci in socialni demokrati iz trga in par Tonetovih kmetov, ogromna večina kmetov ga je zavrgla. Dr. Kukovčeva nakana, filijalko kranjskega liberalizma ustanoviti med tukajšnjimi kmeti, je bila razkrinkana. Ko se je dr. Kukovec zagnal v dr. Šusteršiča in ljudsko stranko na Kranjskem, so priredili naši kmetje navdušeno ovacijo dr. Šusteršiču. Kranjskih liberalcev in njih zveze z Nemci se ni dotaknil. Pri vsemkem vprašanju nove stranke, kjer so ga kmetje zavrnili, da o tem znajo boljše govoriti duhovniki, ki so v to poklicani, je govoril v popolnem protislovju programa »narodne stranke«. Tajil je nje brezverski značaj. Župnik Cerjak je dokazal na podlagi njih programa, ki ga imajo v knjižici »Slovenski Štajerci, kaj hočemo« in pa »Narodnega Lista«, da je nova narodna stranka protiverska. Po tem govoru so bili kmetje popolnoma na jasnem, da se gre v prvi vrsti za njih vero, zato so takoj zapustili zborovališče ter niso hoteli poslušati nadaljnjih liberalnih govornikov. Ostali so v sobi le še liberalni tržani in socialni demokrati ter Tonetovi privrženci. Pri tem shodu se je jasno pokazalo, da je bila večina na naši strani, četudi liberalci pri volitvi predsednika tega niso hoteli priznati.

§ **Z morijem se je zastupil** finančni kurator v Gradcu Karol Buhaček.

Koroške novice.

§ **K Tragediji.** V Št. Vidu ob Glini je smrtnonevarno obstrelil mizarški pomočnik Roman Sitter svojega mojstra Edvarda Popiča. Popič je Sitterja odpustil, ker je imel neko razmerje s hčerjo hišnega gospodarja. Sitter je nato s strelom nevarno ranil hčer hišnega gospodarja Rezi Paul in sebe.

§ **K smrti na vešala** je od celovškega porotnega sodišča obsojena dekla Elizabeta Fritz, katera je dne 10. oktobra l. l. vrgla svoje štiri tedne staro dete moškega spola v mestni jarek v Frežah, da je utonilo. Obsojenka je stara 26 let. — V Frežah so pa tudi zdaj dobili drugo detomorilko v osebi neke perice. Kakor je bilo že svoječasno poročano, so tudi v Frežah našli v začetku meseca oktobra še eno mrtvo dete v nekem polodprtem vodnjaku. Morilke takrat niso mogli izslediti. Zdaj je pa vendar enkrat prišla v roke pravice.

Ljubljanske novice.

§ **V častni spomin Simona Gregorčiča.** V četrtek, 29. t. m. priredi »Leonova družba« predavanje o Simonu Gregorčiču. Predaval bo g. Terseglav. Ker je dični pesnik tako nenadoma odšel tja, od koder ni več vrnitve, nam bo g. predavatelj še enkrat predložil njegovo podobo, da ta podoba živi dalje in dalje in sije z rožno milino v dušo slovenskega ljudstva. Nesmrtnost v spominu narodov dajejo dela, a v duši naroda živi nesmrtno le tisti, ki je kazal s svojimi deli narodu pot k idealom. In tak mož je bil Simon Gregorčič! — Predavanje bo v mali dvorani »Uniona« in se začne ob pol 8. uri. (Napovedanega predavanja o »tragiki« ta večer ne bo.)

§ **Iz telovadnice.** Telovadne ure so se razdelile sledeče: ponedeljek, starejši gospodje od 8.—10. ure; torek, člani od 8.—10. ure; sredo, ženska telovadba od 8.—10. ure; četrtek, člani od 8.—10. ure; petek, naraščaj od 8.—10. ure, nedelja, vaditeljski zbor od 8.—12. ure dopolne in člani od 4.—6. ure popoldne. Gospodične, ki žele obiskovati žensko telovadbo, naj se blagovolijo zgledati pri načelnici ženskega oddelka slov. kršč. soc. zveze, g. Manfredo. Obisk vseh telovadnih ur je nepričakovano obilen, zlasti živahno je v telovadnici pri telovadnih urah članov ob torkih in četrkih zvečer ter nedeljo popoldne.

§ **Umrla je** v nedeljo ponoči ob 11. uri v Ljubljani g. Marija Cepuder, soproga mestnega učitelja, po kratki mučni bolezn. N. v. m. p. — V Salendrovih ulicah št. 3 je umrla Mar. Dejak, v Komenskega ulicah pa sprevodnik Ferdo Premoser. — V bolnici so umrli: uradni sluga Leopold Cernak, agent Jožef Eisenzopf in krojačeva žena Frančiška Fabjan.

§ **»Društvena godba ljubljanska«** priredi jutri v vinski kleti hotela »Union« društveni koncert za člane. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Člani so prosti, nečlani plačajo 40 vin.

§ **Izvanredni občni zbor »deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani«**, ki se je vršil včeraj, dne 26. t. m., ob 8. uri zvečer v mali dvorani hotela »Ilirija«, bil je jako dobro obiskan. Po pozdravu predsednikovem, prečita se zapisnik zadnjega občnega zbora, kateri se brez ugovora odobri. Glavna točka zborovanja je bil nedeljski počitek. Referent v tej zadevi je bil g. Frankheim, kateri predlaga, da bi se sedaj obstoječe predpise za nedeljski počitek v toliko premenilo, da bi smeli brivci odpirati svojo obrt jutraj kadar bi hoteli in sicer v poletnem času ob 5. uri, v zimskem pa ob 6. uri. Brivnice naj bi se v predpustnem času zapirale ob 1. uri, potem pa ob 3. uri zopet do 5. ure odprle. — Pomočniki, kateri so bili zastopani po svojem predsedniku g. Markoviču in odborniku Kralju, protestirajo odločno proti temu. — G. Frankheim prečita nemško resolucijo, katera obseza to spremembo nedeljskega počitka, zastopnika pomočnikov pa izjavita, da nemško ne razumeta, na kar jima predsednik Valentič isto v slovensko prestavi in izjavi, da se bode resolucija na deželno vladno vložila v slovenskem jeziku. — Pri podrobni razpravi posezali so v debato zastopnika pomočnikov, Frankheim, Franchetti in drugi. Posebnega zanimanja za preuredbo pa ni bilo opaziti. Končno se sprejme resolucija z nekaterimi spremembami, da v predpustnem času smejo brivnice popoldan od 3. do 5. ure odprte imeti le oni brivci, kateri imajo damske salone in streči smejo le damam, dalje, da se sprememba nedeljskega počitka ne zadeva prav nič pomočnikov, temveč edino le gospodarje same. Ko se še izvoli deputacija, katera ima vročiti to resolucijo deželni vladi, zaključil predsednik g. Valentič občni zbor.

§ **Društvo slovenskih profesorjev** priredi prijateljski sestanek v petek, 30. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega Doma« v Ljubljani. Na tem sestanku bo g. prof. dr. Žmave poročal o shodu avstrijskih profesorjskih društev, ki se je vršil v Pragi dne 18. t. m. Vse člane k udeležbi vjudno vabi odbor.

§ **Iz Amerike** je včeraj prišlo nazaj 160 Slovencev.

§ **Nesreča.** V deželno bolnišnico so pripeljali služkinjo Marijo Gaberčevco iz Sv. Katarine pri Trzinu, ker je padla raz lestvo in si zlomila pod kolonom levo nogo.

§ **Gostilničarji.** Izredni občni zbor »Zadruge gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev« v Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 29. novembra t. l., točno ob pol treh popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Na dnevnem redu je med drugim: Ureditve cen jedil in pijač. — Ureditve prodaje smodk v gostilnah. — Izprememba § 4. zadržnih pravil (§ 17. k. z. p.) — Predlog glede na proste policijske ure. — Predlog glede na prvi kranjski gostilničarski shod v Ljubljani. — O prodaji piva v steklenicah. — Resolucija glede barantije s koncesijami in podeljenjem istih. — Resolucija glede privatnih izkuhov ter vinotočev. — Raznoterosti.

§ **Nepredvidno ravnanje s špiroditom.** Ko je v nedeljo popoldne kuhala sprevodnikova žena Ivana Moharjeva, stanujoča na Dunajski cesti št. 47, na špiroitu kavo, je vfla še na goreč špiroitu novega. Pri tem se je vnel špiro v steklenici, katera je eksplodirala. Goreč špiro je odletel na Moharjevo, ki se je na prsih in rokah opekla. Tudi njena štiriletna hči, katero je pestovala, je dobila na glavi in rokah močne opekline.

§ **Mrtvega je našel** v gozdu pri Babni gorici neki lovec nekega neznanca. Se je li izvršil zločin ali samoumor, je še neznano.

§ **Pobegnil** je neznan kam 17letni jermenarski vajenec Andrej Jakovec, ki se je učil pri gospodu Jakobu Šegi na Poljanski cesti št. 49.

§ **Poneveril** je v Budimpešti 39letni dr. Edmund Gyurky do 100.000 kron in pobegnil. V Budimpešti je imel svojo pisarno in prodajal za razne stranke žito. Njegova slika je razstavljena na policijskih oglaših.

§ **Havelok ukradel** je v soboto popol. izpod Olupove prodajalnice na Starem trgu 36letni mizarški pomočnik Alojzij Fischer, rodod s Primorskega. To je pa opazil gospod Olup, ki je za tatom stekel in mu havelok odvzel, njega pa izročil policiji.

§ **Aretovan** je bil na južnem kolodvoru po nadstražniku Večerinu Jožef Čampa iz sodrške okolice, ker je hotel poslati izseljevalni agenturi Zwilchenbart v Bazlu neko osebo, da bi jo ta spravila potem s seboj v Ameriko. Zato bi dobil 10 kron. Izročili so ga sodišču.

§ **Panorama-Kosmorama.** Ena izmed zanimivejših serij, hkrati tudi novost, je brez dvoma »potovanje na sever«, ki se vidi tekoči teden v panorami-kosmorami. Opozarjamo zlasti srednješolsko mladino na to serijo, saj vidijo v naravnih posnetkih veliko delov onega sveta na severu, ki še danes ni raziskan. Nekaj slik in verzov je bajnolepih, n. pr. polnočno sonce na poti proti severnem polu, proti Špicbergom; dalje se vidi geografično znameniti severni pol (rtič!) — »Nordkap«, gorske pokrajine z ledeniki, segajočimi tja v morje itd. — Ta poučna serija prve vrste se sme res priporočati. — Prihodnji teden: Mehika.

§ **Pogreb Franc Borštnikov** se ni vršil ob 1/4 na tri, kakor je bilo pisano po pomoti stavca, ampak 1/4 na štiri.

Književnost in umetnost.

• **O slovenskih umetnikih na solijski razstavi** pišejo »Belgraiske novice«: »Knez Ferdinand je kupil na II. jugoslovanski razstavi veliko število slik in sicer največ od Hrvatov, potem od Bolgarov in Srbov, a najmanj od Slovencev. V slovenskem predelu je kupil slike že prej znanih umetnikov; tako od G r o-

h a r j a, V e s e l a, J a m e i n Š a n t l j a. Isto-tako pa je kupil eno sliko od prej to manj znanega slovenskega umetnika Srečka Magoliča, ki se je s svojimi umetniškimi deli zelo odlikoval in to celov slovenskem oddelku, kjer so bili slikarji najjačje zastopani. Magolič je dosegel s svojimi dosedanjimi deli velik vspeh, ki je zdaj na II. jugoslovanski razstavi povečan zlasti zato, ker niso marali njegovi protivniki, urejevalci slovenskega oddelka, njegovih najboljših del niti poslati na solijsko razstavo. In tudi tiste njegove slike, ki so jih razstavili, so spravili na tako neugodno mesto, da bi bile morale ostati skoro neopažene in to tembolji, ker je ime umetnika tam še neznan. To bi se bilo tudi zgodilo, da bi slike same ne bile vzbudile splošne pozornosti. Zanje se je zanimal knez sam, ki ima brez dvoma dober umetniški ukus in lepe stvari zato gotovo ne preze.»

• **»Nihilistinja«.** V Zagrebu se pripravlja zdaj gledališče na premijero nove operete pl. Zajca, znanega glasbenika. Libreto je napisal Otto. Glavno ulogo bo pela Slovenka Polakova. Opereto bo vpriporilo več dunajskih gledališč, za kar se že vrše med komponistom in dunajskimi gledališkimi upravami pogajanja. V Zagrebu se vrši premijera 5. decembra.

Razne stvari.

Obraznava proti čevljarju Vogtu se bo vršila v Berlinu dne 1. decembra in bo trajala samo en dan.

Francoska šolska ladja »Algeciras«, ki je imela na krovu 500 mož, je popolnoma pogorela. Mnogo oseb je ranjenih, tri pogrešajo.

Nevesto in sebe ustrelil je v Šemnici ksylograf Karol Reinhart iz Gradca.

Stavka trgovcev in delavcev. Demonstracijski shod trgovcev in delavcev v Genovi je sklenil na dan otvoritve parlamenta uprizoriti v vseh italijanskih lukah splošno stavko, kot protest proti neredu na italijanskih železnicah.

Intimnosti z ruskega dvora. Car je dovolil v ločitev zakona kneza Romanovskega viteza Leuchtenberskega in njegove gospe Anastazije Nikolaevne rojene črnogorske princezinje, ter dovolil, da Anastazijo Nikolaevno poroči veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Turškemu sultanu se je predvčerajšnjim bolezen tako poslabšala, da ni mogel sprejeti v avdienci novega avstroogrškega poslanika markija Pallavicinia ter se opravičil po Galibbeju.

Demonstracija hišnih posestnikov. Hišni posestniki v Karlovih varih so 25. t. m. priredili velik demonstracijski obhod proti neizmernemu povišanju davkov. Na čelu obhoda, katerega se je udeležilo 1000 ljudi, so korakali poslanci. Okrajni glavar je obljubil odpomoč.

Roparji ubili osem oseb. V Monrealeu na Siciliji so roparji udri v neko kmečko hišo in ubili več oseb, ter odnesli seboj vse, kar je bilo v hiši. Ničče ne ve, kdo so bili roparji.

Nesreča pri avtomobilni dirki. V Filadelfiji je zavozil dirkač avtomobil voz 60 H med 200 gledalcev. Osem oseb je nevarno, veliko pa lahko ranjenih.

Večkratni morilec prijet. Zaprlj so v Pragi pri nekem vlomu nekega Zimo, ki je prejšnjo noč posilil na polju neko deklico. Značilno je, da je bila na ravno tem kraju leta 1904 umorjena na živinski način neka deklica. Zimo so takrat zaprlj, ker so sumili, da je on umoril deklico, a so ga izpustili, ker niso imeli dokazov. Nekaj mesecev pozneje so ga zopet zaprlj, ker je bila ravnotam umorjena neka ženska, a so ga porotniki oprostili. Zdaj so prepričani, da je Zima morilec obeh deklic in upajo, da mu to tudi dokažejo.

Giron, o katerega razmerju do grofice Montignoso, se je pred leti mnogo pisalo, se bo poročil z neko gospodično Beane, nečakinjo nekega Gracerja.

Telefonska in brzojavna poročila.

POGREB SIMONA GREGORČIČA. K o b a r i d, 27. nov. Sprevod Gregorčiča veličasten, povsod mnogo ljudstva, povsod zvonili. V Solkanu, Kanalu, Tolminu in Kobaridu so bili velikanski sprevidi. Pesnika spremljale ogromne množice. Sodelovali so Sokoli, požarne brambe in druga društva. Pogreb v Libušnjah pod Krnom se je vršil danes jutraj.

VOLILNA REFORMA V DRŽAVNEM ZBORU.

D u n a j, 27. nov. Državna zbornica je danes nadaljevala specialno debato o § 42. Choc je zahteval, naj se § 42 črta in naj se preide preko Pergeltovega predloga v delegaciji, nakar je bila debata sklenjena ter so se volili glavni govorniki. Pro ni bil noben vpisan. Glavni govornik Nietsche je govoril za Pergeltov predlog. Sledili so stvarni popravki. S t e r n b e r g je tako napadal krono, da mu je predsednik vzel besedo.

D u n a j, 27. nov. Sternberg je v svojem prvem »popravku« danes napadel kralja ogrskega, češ, da se vmešava v avstrijsko ustavo ter je pozval armado, naj brani avstrijske manjšine tudi proti dvoru. Predsednik je Sternbergu nato odvzel besedo. Tudi pri drugem popravku je Sternberg tako žalil krono, da mu je bila odvzeta beseda. Tudi Holanskega predsednik ni pustil govoriti naprej, ko je protestiral proti vplivu krone na parlamentarno telo. Glasovanje se vrši po imenih.

SHOD V ŠT. PETRU PRI GORICI. G o r i c a, 26. nov. Včerajšnjega zaupnega shoda se je udeležilo 350 mož. Navdušenje je bilo veliko. Govorili so dr. Gregorčič, Premrov, dr. Dermastia. Nekdo je hotel ugovarjati, ko je bil pa pozvan, naj govori, je pobegnil. Na predlog županov so zborovalci z velikim ogorčenjem protestirali proti pisanju

